

ИЗ ИСТОРИЯТА НА СЪЮЗА НА ХИМИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ. ЧАСТ 2*

Н. НАЙДЕНОВ

Съюз на химиците в България, ул. „Г. Раковски“ 108, 1000 София
Факс: (02) 9879360; ел. поща: chem@fnts-bg.org

ДЕСЕТИ КОНГРЕС НА СЪЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЕ ХИМИЦИ

15 и 16 юли 1934 г., София,
медицинската аудитория на Университета

Конгресът е открит от председателя на Управителния съвет проф. д-р Асен Златаров. Той отбелязва, че се навършват 10 години от основаването на Съюза, и съобщава за преждевременната смърт на секретаря Д. Весов.

В своето встъпително слово проф. д-р Асен Златаров обръща внимание на следното:

„Организационният живот е насъщна необходимост за човека от новото време. Животът е пълен с борби, а отделната личност е слаба и немощна, за да се справя с тях. Оставена сама на собствените си сили, тя бива лесно омаломощавана, смазвана и унищожавана. Именно затова се налага обединяването на голям брой хора, организирани по професия, наука или общи цели и задачи за постигане. Вие всички имахте случай да чуете или четете програмната реч на министър-председателя. В тази си реч той изложи програмата на правителството за новата организация на страната ни на стопанска база. Той заяви, че професорите ще бъдат търсени, тяхното сътрудничество ще бъде искано и ценено. Новата стопанска организация на страната ни ще бъде изградена върху сътрудничеството на колективните единици за постигане на повече хляб, повече радости, повече слънце в живота. При това положение, за да може нашият Съюз да заеме полагащото му се място в новата организация на страната, налага се обединението на всички разединени химически сили у нас в нашия Съюз. Нашият Съюз изникна върху базата на старото Софийско химическо дружество. Той наследи от него мощта и облика на културно-просветна-професи-

онална организация, които му дават правото да претендира за място в нашия обществен, културен и стопански живот. А за това той трябва да бъде една силна, здрава и стегната организация.

Най-ценният фактор на стегнатостта и преуспяването на дадена човешка организация е нейният морал. Нека всички да се проникнем дълбоко от съзнанието за ролята и морала и да се ръководим в съюзните си отношения от него, а не от грубия кариеризъм. Нека всеки от нас съзнае, че организацията дава права на своите членове, но тя иска от тях още отговорности и задължения. Животът е пълен с борби – човек за човека е вълк – и тия борби похабяват ценното в човека. В своите борби за своето лично облагодетелстване по-слабият морално започва да мисли, че той е всичко, че вън от него няма други хора, равни с неговите способности и достойнства. А с това организацията се превръща в оръдие за кариеристични попълзновения, в арена за борба за надмощие на отделни себелюбивии амбиции. Тук именно трябва да надделее съзнанието за отговорностите пред колективността, съзнанието за организационния морал: повече жертви за другите. За щастие, в нашия Съюз, с много малки изключения, тоя бацил не е можал да пусне корени. Нека сметнем за черно петно в нашия съюзен живот единичните прояви от подобен характер и да ги заличим от паметта си. Управата на Съюза никога не е делила членовете на Съюза на наши и ваши, тя винаги и с еднаква енергия се е застъпвала за правата на всички членове. В нашия Съюз не трябва да има деление на групи и категории. Никой не трябва да се счита за център, а всеки трябва да даде всичко за общото благо на професията. Нека всички химици в страната, добили висшето си образование в университет или политехника, да се запишат в нашия Съюз. Защото особено днес, при новото прегрупиране на културните, научните и стопанските сили на страната, се налага пълното обединение на химиците, за да може нашата професия да

* Посвещава се на 80-годишнината от обединяването на химиците в Съюз на българските химици.

даде своята дан за повдигане на народното благосъстояние и да заеме онова място в нашия обществен живот, което тя напълно справедливо заслужава. Пропуснем ли момента, не се ли явим като единна, обединена и стегната организация, последиците могат да бъдат печални, а, може би, и непоправими за професията ни.“

За председател на бюрото на конгреса е избран проф. П. Райков.

Конгресът е поздравен от А. Бойчинов от името на обединените фармацевти в България, който казва, „че аптекарското съсловие в България, в името на общия подем, който цели обединяването на всички обществени сили на нацията, в името на тоя общ подем, ние декларираме, че сме готови да подадем ръка, за да може да създадем повече благополучие, повече благоденствие за нашите професии и за добруването на народа, на който ние всички, вие и ние, служим.“

Конгресът е изпратил телеграми до Н. В. Царя, министър-председателя, министрите на народното стопанство, финансите, просветата и вътрешните работи.

Проф. З. Караогланов е прочел реферат на тема „Девети международен конгрес по химия, състоял се през м. април 1934 г. в Мадрид“.

Избрани са комисии по: пълномощията на делегатите, отчетите, бюджета, резолюциите, устава, посмъртната каса, информиране на пресата и разни въпроси.

В отчета на Управителния съвет се отбелязва, че в Съюза членуват 290 членове, от които в: София – 167, Варна – 21, Русе – 19, Пловдив – 18, Бургас – 10, Търново – 15, Шумен – 9, Плевен – 10, Ст. Загора – 7, Видин – 8, и Враца – 6.

През отчетния период Управителният съвет се е занимавал със следните по-важни въпроси:

– Изпълнение решенията на Десетия конгрес по назначенията и съкращенията на гимназиалните учители по химия, по разпространението на съюзното списание „Химия и индустрия“, отстраняване недостатъците в Закона за вината и спиртните напитки и посмъртната каса;

- Проектозакон за индустрията;
- Фонда „А. Найденович“;
- Новото изменение на Закона за народната просвета;
- Организацията на химическите лаборатории;
- Подновяване дейността на Химическия съвет към Съюза;

– Правилника за техническите ръководители в индустриалните предприятия;

– Уеднаквяване службите за индустрия между Министерството на съобщенията – дирекцията на благоустройството и на народното стопанство;

– Въпроса за чужденците в индустрията;

– Встъпването в длъжност на новия директор на народното здраве;

– Заседанията на Висшия съвет за вината и спиртните напитки;

– Срещи на членове на Управителния съвет с министрите на народното стопанство и вътрешните работи и народното здраве.

Направени са научни съобщения от:

– Проф. д-р Ив. Странски – „Статистическо извеждане на Гибс–Вулфовото правило“;

– Д-р Ал. Спасов – „Действие на изопропил магнезиевия хлорид върху естерите“;

– Д-р Р. Каишев – „Статистическо извеждане на линейната скорост на кристализирането“.

Съгласуван е съюзният Устав съгласно изискванията на Закона за юридическите лица.

Прочетен е реферат на тема „Химическата индустрия на България“ от Д. Минков.

Избрани са следните ръководни органи:

Управителен съвет: председател – проф. д-р Асен Златаров, подпредседател – инж. Л. Йоцов, секретар – М. Стефанова, касиер – Ив. Митев, редактор – В. Огнянов, членове – Стр. Стоянов и Ив. Площакков, и запасни членове – Г. Радев и инж. Т. Иванов.

Контролна комисия: Кр. Илиев, инж. Н. Токлуджанов, Н. Пенчев, запасни членове – Д. Славчев и Ст. Матеев.

Редакционен комитет: М. Андрейчева, Т. Райкова-Ковачева, Г. Кованов и Д. Иванов-Далев.

Приети са резолюции по търговията с химикали, лечебни препарати и силно действащи вещества и по положението на химиците.

(„Химия и индустрия“, год. XIII, бр. 1, септември 1934 г., приложение)

ЕДИНАДЕСЕТИ РЕДОВЕН КОНГРЕС НА СЪЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЕ ХИМИЦИ

14 и 15 юли 1935 г., София,
медицинската аудитория на Университета

Конгресът е открит от председателя на Управителния съвет проф. д-р Асен Златаров. Той от-

белязва, че Управителният съвет е събрал в един свитък приетите през последните 10 години от основаване на Съюза конгресни резолюции, мотивирани изложения, искания, проекти за закони, правилници и др. Спира се на някои основни въпроси като: сливане на химическите лаборатории, газовата отбрана, свободния университет, мястото на химика като преподавател в средношколското обучение, безплатния стаж на химиците и техните права и др.

За председател на бюрото на конгреса е избран проф. П. Райков.

Конгресът е поздравен с телеграми от управителя на БЗК банка, от Съюза на аптекарите и лично от представители на Научно-приложното дружество, Дружеството на ветеринарните лекари, Съюза на агрономите в България и Дружеството на българските лесовъди.

Избрани са комисии по: отчета, бюджета, пълномощията, посмъртната каса, търговията с химикали, печата, химическите лаборатории в земеделските опитни станции и по разни въпроси.

Конгресът изпраща поздравителни телеграми до Н. В. Царя, министър-председателя и министъра на народното просвещение и е получил поздравителни телеграми от Н. В. Царя и от министър-председателя А. Тошев.

Изнесени са следните реферати:

– „Анализ и структура на химичното познание в учебния процес“ от Кр. Илиев;

– „Векът на лекия метал“ от проф. Ив. Трифонов.

В отчета се отбелязва, че в Съюза членуват 11 дружества с общо 285 членове, от които в: София – 166, Пловдив – 16, Търново – 15, Враца – 5, Видин – 8, Русе – 19, Варна – 21, Шумен – 9, Ст. Загора – 7, Плевен – 10, и Бургас – 10.

През отчетния период Управителният съвет е провел 34 заседания и са обсъждани въпроси за:

- Изнасяне на съюзните искания;
- Организиране на професиите;
- Началниците на индустриалните отдели при търговско-индустриалните камари и инспекторите по индустрията към Министерството на народното стопанство;
- Заплащане стажа в индустриалните предприятия;
- Сливане на химическите лаборатории;
- Газовата отбрана на невъоръженото население;
- Търговията с химикали;
- Програмата за средните учебни заведения;
- Правата на химиците в митниците;

– Посмъртната каса;

– Конкурс по фонда „Ал. Найденович“;

– Дейността на химическите дружества.

Списание „Химия и индустрия“ се печата в 1200 екземпляра. Броят на абонатите е 773, от които ученици и студенти – 187, в обмен с други списания се изпращат 38 и на официални учреждения и някои читалища – 15.

За избор на управителни органи са подадени 37 бюлетина, от които 2 бели, и са избрани:

Управителен съвет: председател – проф. д-р Асен Златаров, подпредседател инж. хим. Л. Йозов, секретар – М. Стефанова, касиер – Ив. Митев, редактор – В. Огнянов, и членове – Ив. Площак и Стр. Стоянов.

Контролна комисия: председател – Кр. Илиев, и членове – инж. хим. Н. Токлуджанов и Н. Пенчев.

Редакционен комитет: Т. Райкова-Ковачева, М. Андрейчева-Ванкова, Д. Винков и Г. Кованов.

Приети са следните резолюции:

– По търговията с химикали;

– По положението на химиците в митниците;

– По реорганизацията на земеделските опитни институти в България;

– По мястото на химията като учебен предмет в нашите училища

(„Химия и индустрия“, год. XIV, бр. 1, септември 1935 г., стр. 55–91)

ДВНАДЕСЕТИ РЕДОВЕН КОНГРЕС НА СЪЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЕ ХИМИЦИ

19, 20 и 21 юли 1936 г., София
физическата аудитория на Университета

Конгресът е открит от председателя на управителния съвет проф. д-р Асен Златаров. В приветственото си слово той отбелязва: „И през тази година нашият обществен живот продължава да се развива под знака на случайните хрумвания и експерименти на застаналите начело на политическата структура на нашата страна. Хрумвания и експерименти, които увеличиха и задълбочиха още повече стопанския и културния хаос в страната, докато, най-после, положението стана толкова непоносимо, че държавният арбитраж трябваше не само да му тури край, но и да вземе мерки за възстановяване на старото положение. Провъзгласената на 19 май обнова трябваше да се обнови. Създадените масово, като

фабрично производство, закони, наредби и правилници трябваше да се поправят, допълват, отменят, защото те се оказаха неприложими към нашата действителност, несмилаеми за обществения стомах на българина.“

Отделя се внимание на следните основни въпроси:

– За техническото ръководство на индустриалните предприятия;

– „Реформата“ в Министерството на земеделието;

– Просветното дело, безпътицата и хаоса в образователната система;

– Защитата на извънведомствените професионално-научни организации („Истинско държавно сътрудничество значи привличането безплатно и безкористно сътрудничество на сдружената интелигенция за преуспяването на страната.“)

За председател на бюрото на конгреса е избран проф. П. Райков.

Поздравления поднасят от името на министъра на народното просвещение, министъра на земеделието и аптекарския съюз.

Изпратена е телеграма до Н. В. Царя и министър-председателя. През отчетния период Управителният съвет е насочил вниманието си към следните основни въпроси:

– Техническото ръководство на индустриалните предприятия;

– Положението на химиците в земеделските опитни станции;

– Положението на химиците в митниците;

– Въпроса за училищната програма;

– За равнопоставеност на химиците и инженер-химиците;

– За ликвидиране на посмъртната каса;

– За запазване правата на химиците в търговията с химикали;

– За самостоятелността на професионалните организации.

В Съюза членуват 10 дружества с общо 284 членове, от които в: София – 166, Пловдив – 15, Търново – 13, Враца – 7, Видин – 8, Русе – 14, Бургас – 11, Варна – 21, Шумен 18, Плевен – 11.

Списанието „Химия и индустрия“ се издава в 1200 екземпляра и има 738 абонати, 62 броя се изпращат безплатно и в замяна.

Изнесен е реферат на тема „Общи проблеми на местната индустрия“ от Д. Минков.

Конгресът е поздравен с телеграма от Н. В. Царя и министър-председателя А. Тошев.

За избор на ръководни органи са гласували с 42 бюлетини и са избрани за:

Управителен съвет: председател – проф. д-р Асен Златаров (42), подпредседател – Р. Матев (32), секретар – Ст. Георгиев (32), касиер – Ив. Митев (33), редактор – В. Огнянов (41) и членове – Ив. Площакков (40) и Георги Радев (32); запасни членове – Г. Кованов (42) и Ст. Матеев (42);

Контролна комисия: Кр. Илиев (42), Ив. Токлуджанов (42) и Н. Пенчев (42);

Редакционен комитет: М. Андрейчева-Ванкова (32), Т. Райчева-Ковачева (32) и Кр. Кулелиев (32);

Запасни членове: К. Анчев (42), Д. Минков (42) и Ив. Паунов (42).

Конгресът е приел резолюции по: отчета на управителния съвет, мястото на химията в програмите на нашите учебни заведения, газовата отбрана на населението и положението на химиците при митниците.

(„Химия и индустрия“, год. XV, кн. 1, септември 1936 г., стр. 49–83)